

Handläggare
Lena Carling
Telefon: 08-50836224**Till**
Äldrenämnden
26 augusti 2025

Skrivelse om egenvård

Svar på skrivelse om egenvård av Hugo Laigar m.fl. (M)

Förvaltningens förslag till beslut

Äldrenämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på skrivelsen om egenvård.

Sammanfattning

Hugo Laigar (m.fl.) har i en skrivelse ställt fem frågor till äldreförvaltningen om egenvård. Ledamoten skriver att egenvården är centralt i omställningen till en nära vård. Hälso- och sjukvårdspersonal kan skriva ett egenvårdsintyg för ansökan om praktiskt stöd från hemtjänsten för att utföra egenvård. Det är viktigt att primärvården och kommunens samverkar för att stödja äldre personers egenvård i Stockholms län.

Bakgrund

Hugo Laigar (m.fl.) har överlämnat en skrivelse om egenvård till äldreförvaltningen att besvara. Ledamoten skriver att egenvården är centralt i omställningen till en nära vård. Hälso- och sjukvårdspersonal kan skriva ett egenvårdsintyg för ansökan om praktiskt stöd från hemtjänsten för att utföra egenvård. Det är viktigt att primärvårdens och kommunens samverkar för att stödja äldre personers egenvård i Stockholms län. De vanligaste egenvårdsåtgärderna är hantering av mediciner, påtagning av kompressionsstrumpor och fysisk aktivitet.

I skrivelsen framgår att det är svårt att få till en välfungerande samverkan och att utmaningar är det stora antalet utförare av vård och hemtjänst, låg kunskap om hur samverkan kan bedrivas, samt otydlighet kring begrepp kopplade till den regionala överenskommelsen för stöd till egenvård.

Utifrån detta ställer ledamoten följande fem frågor till förvaltningen:

- Hur många egenvårdsintyg är beslutade av Stockholms stad, uppdelat per stadsdel? Och hur många avslag?
- Hur informeras äldre om möjligheten till egenvårdsintyg?

- Hur utbildas hemtjänstpersonal/hemtjänstchefer i hur de ska implementeras?
- Hur utbildas biståndshandläggare om hur egenvårdsintyg kan erbjudas äldre?
- Hur kan man förenkla ansökan för att fler ska kunna utnyttja detta?

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för stadsövergripande äldreomsorgsfrågor. Samverkan med de fackliga organisationerna har skett i förvaltningsgruppen 20 augusti 2025. Kommunstyrelsens pensionärsråd har tagit del av ärendet den 19 augusti 2025. Det för socialnämnden, äldrenämnden och överförmyndarnämnden gemensamma rådet för funktionshinderfrågor har tagit del av ärendet den 21 augusti 2025.

Jämställdhetsanalys

Förvaltningens bedömning är tjänsteutlåtandet inte har någon påverkan på jämställdheten mellan kvinnor och män.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Egenvård är enligt lagen om egenvård 2022:1250 en hälso- och sjukvårdsåtgärd som legitimerad sjukvårdspersonal har bedömt att den enskilde personen kan utföra själv eller med stöd av någon annan. Utifrån lagen om egenvård har Socialstyrelsen 2025 tagit fram ett kunskapsstöd för egenvård. Syftet med stödet är att öka kunskapen och ge stöd till hälso- sjukvård, socialtjänst och LSS-verksamhet.

I Stockholms län finns sedan 2015 en regional överenskommelse om samverkan när enskilda/patienter behöver praktisk hjälp med egenvård. I överenskommelsen hänvisas till en blankett som också är ett intyg för planering av "egenvård med hjälp".

Överenskommelsen kommer revideras för att överensstämja med den nya lagstiftningen som kom 2022.

I Stockholms län har det under de senaste tre åren bedrivits ett forsknings- och utvecklingsprojekt om samarbete kring stöd för förebyggande egenvård i hemmiljö för sköra äldre personer, STEG projektet. Projektet har genomförts av forskare från Stiftelsen Äldrecentrum, Nestor FoU-center, FoU nu, FoU Nordost, Sophiahemmets högskola och Akademiskt primärvårdscentrum vid Region Stockholm (APC). Resultatet visar att samverkan mellan primärvården, hemtjänsten och biståndshandläggare är av största vikt för att egenvården ska fungera för den enskilde.

Stadens riktlinjer, uppdragsbeskrivning och förfrågningsunderlag

I stadens riktlinjer för handläggning inom socialtjänsten äldreomsorg, står följande om egenvård.

”Egenvård är en hälso- och sjukvårdsåtgärd som legitimerad hälso- och sjukvårdspersonal bedömt att den enskilde/patienten själv kan utföra eller ansvara för med praktisk hjälp från annan. Enligt överenskommelse mellan region Stockholm och kommunerna i Stockholms län ska de personer som behöver praktisk hjälp med utförandet av egenvård ansöka hos kommunen om att få hjälp med detta. Legitimerad hälso- och sjukvårdspersonal upprättar ett intyg och en dokumenterad planering som biståndshandläggaren får som underlag för sitt beslut. Underlaget förs till personakten. Den legitimerade hälso- och sjukvårdspersonal som bedömt behovet av egenvård ansvarar för att regelbundet följa upp behovet. Uppföljningsansvaret kan bara innehas av hälso- och sjukvårdspersonal.”

I Uppdragsbeskrivning och Förfrågningsunderlag för hemtjänst i ordinärt boende står följande om egenvård.

”Egenvård är när den enskilde själv, eller med stöd av någon annan, utför hälso- och sjukvårdsåtgärder utanför hälso- och sjukvården. Det kan exempelvis vara att ta ett ordinerat läkemedel eller att göra träningsövningar som rekommenderats. Det kan även röra sig om mer avancerade hälso- och sjukvårdsuppgifter. Det är legitimerad hälso- och sjukvårdspersonal inom hälso- och sjukvården som bedömer och beslutar om en hälso- och sjukvårds arbetsuppgift kan utföras som egenvård efter samråd med den enskilde.

Beslutet ska finnas tillgängligt för utföraren med följande uppgifter:

- åtgärder som bedöms som egenvård
- om personen själv eller med hjälp av någon ska utföra den
- vilka åtgärder som ska utföras och vem som ska kontaktas om något händer
- vid frågor och avvikelser som uppstår i samband med egenvården.”

För dessa uppgifter kan insats beviljas av biståndshandläggare i form av hjälp med egenvård.

Svar på skrivelsens frågor

- Hur många egenvårdsintyg är beslutade av Stockholms stad, uppdelat per stadsdel? Och hur många avslag?

Svar: I nedanstående tabell redovisas antalet registrerade egenvårdsbeslut per stadsdel år 2024. Antalet skiljer sig åt mellan stadsdelarna, vilket dels kan bero på att biståndshandläggarna inte alltid registrerar beslut om egenvård separat i Paralysystemet utan skriver in det i fritext som en del i beställningen till hemtjänsten och i beslut till den enskilde. Detta medför att det inte räknas med i statistiken. Skillnaderna kan även bero på hur frekvent den lokala primärvården utfärdar egenvårdsintyg.

Förvaltning	Totalsumma
Bromma	210
Enskede-Årsta-Vantör	299
Farsta	548
Hägersten-Älvsjö	132
Hässelby-Vällingby	93
Järva	295
Kungsholmen	196
Norra innerstaden	183
Skarpnäck	129
Skärholmen	87
Södermalm	230
Totalsumma	2 402

Idag är det inte möjligt att hämta statistik på avslag gällande egenvård.

- Hur informeras äldre om möjligheten till egenvårdsintyg?

Svar: Regionens sjukvårdspersonal informerar den enskilde om vad egenvård innebär och begär samtycke att få utbyta information om frågor som rör egenvården med kommunen.

- Hur utbildas hemtjänstpersonal/hemtjänstchefer i hur de ska implementeras?

Svar: Information om hur egenvård ska genomföras beskrivs i uppdragsbeskrivning och förfrågningsunderlaget för hemtjänst i ordinärt boende. Information om hur den enskildes egenvård ska utföras ges av ansvarig sjukvårdspersonal.

- Hur utbildas biståndshandläggare om hur egenvårdsintyg kan erbjudas äldre?

Svar: Det är regionens sjukvårdspersonal som informerar den äldre om vad egenvård innebär och begär samtycke att få utbyta information om frågor som rör egenvården med kommunen. Därefter fyller sjukvårdspersonalen i intyget Planering av "egenvård med hjälp" och skickar det till ansvarig biståndshandläggare. Den enskilde ansöker om stöd till egenvård och biståndshandläggaren utför en behovsutredning utifrån intyg och beslutar om stödet kan

beviljas eller inte. Stöd till egenvård är, precis som andra hemtjänstinsatser, biståndsbedömt. Beställning på utförande av egenvård och egenvårdsintyg skickas sen till aktuell hemtjänstutförare.

- Hur kan man förenkla ansökan för att fler ska kunna utnyttja detta?

Svar: Egenvårdsintyget behöver innehålla de uppgifter som gör att någon annan kan vara behjälplig utifrån ett patientsäkerhetsperspektiv. Intyget måste även ge underlag för biståndshandläggare att kunna bevilja tillräckligt med tid för egenvården. Egenvård är en hälso- och sjukvårdsåtgärd som legitimerad sjukvårdspersonal hos regionen har bedömt att den enskilde personen kan utföra själv eller med stöd av någon annan. Det är viktigt att ansvarig legitimerad sjukvårdspersonal regelbundet följer upp om den äldre kan utföra sin egenvård själv eller med stöd av någon annan enligt egenvårdsintyget utifrån ett patientsäkerhetsperspektiv

Förvaltningen föreslår att äldrenämnden godkänner tjänsteutlåtandet som svar på skrivelsen om egenvård.

Karin Bülow
Äldredirektör
Äldreförvaltningen

Avdelningschef
Äldreförvaltningen

Bilagor

1. Skrivelse om egenvård av Hugo Laigar m.fl. (M)

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Karin Bülow, Äldredirektör	2025-08-11